

Ο αυτοκράτωρ τοῦ Μαρρόκου, περὶ οὗ τόσος ἐπ' ἐσχάτων ἔγνε λόγος ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ τύπῳ, ἔχει ἤδη ἡλικίαν τεσσαρακονταπέντε ἔτων. Ἦνεν ὑψηλοῦ ἀναστήματος, μελαφῶς τὸ χρῶμα, φέρων μακρὰν τὴν γενειάδα καὶ τὰ χαρακτηριστικά τοῦ προσώπου του προδίδουσιν οὐκ ὀλίγην νοσησύνην. Ὅλην τὴν προσοχὴν του ἔχει ἐστραμμένην πρὸς τὸν γυναικωνίτην του, ἐν ᾧ διατιθῶνται τριακόσιαι γυναῖκες καὶ ἐκτὸς τούτων ἕτεραι χίλια διακόσιαι χῆραι τῶν προκατόχων του, αἵτινες ὅλαι διατηροῦνται καὶ τρέφονται ἰδίαις του δαπάναις. Ἰδιαιτέραν μανίαν ἔχει πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὴν ἐθνολογίαν, φαντάζεται δὲ ὅτι κέντηται σπανίως γεωγραφικὰς γνώσεις. Ὅπως διασκεδάζῃ ἡ Μεγαλειότης του πρέπει συχνάκις νὰ σχεδιάζονται μεγάλοι χάρται καὶ νὰ περιγράφονται χῶραι, ἀλλοίμονον ὅμως εἰς τὸν χαρτογράφον ἐκείνον, ὅστις ἐν τοῖς σχεδίοις του δὲν ἤθελεν ἑπενεχθῆναι τὸ μαρροκανικὸν βασίλειον ἐπὶ τῶν δύο τρίτων τοῦλάχιστον ὅλης τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Ὡς ἀνάτατος δὲ ἀντιπρόσωπος τοῦ θρησκευματος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ φέρῃ μίαν πρασίνην ὀμβρέλλαν καὶ νὰ θέτῃ ἐπὶ τῆς βράχεις τοῦ ἵππου του ἐφίππιον, τὸ δὲ προνόμιον τοῦτο, κατὰ τὴν γνώμην του, τῷ παρέχει τὸ δικαίωμα νὰ θεωρῇ πολὺ κατωτέρους του τοὺς ἀντιπρόσωπους τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων. Ἐὰν ξένος τις ἀπεσταλμένος ἐπιθυμῇ νὰ τὸν ἴδῃ, ῥεφίλει πρῶτον νὰ υποβληθῇ εἰς τριήμερον κάθαρσιν, ὅπως ἀποβάλλῃ, οὕτως εἰπεῖν, ἀφ' ἑαυτοῦ πᾶν ἴχνος εὐρωπαϊκῆς ἀκαθαρσίας. Μόνον δὲ ἀφ' οὗ καθαρισθῇ τοιουτοτρόπως τῷ ἐπιτρέπεται νὰ πλησιάσῃ ἀσκεπῆς τὸν ὑπὸ τὴν μεγάλην πρασίνην ὀμβρέλλαν του καθήμενον ἡγεμόνα. Ὅσάκις ὁ Αὐτοκράτωρ μεταβαίνει εἰς Μεσινέζ, καθύπαι ἐπὶ ὀχλήματος, ὕπερ τῷ ἐδώρησεν ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας, ἀλλ' ὁ ἀμαξελάτης ὀφείλει νὰ τρέχῃ παραπλευρῶς, ἐπειδὴ εἰς οὐδένᾳ ἐπιτρέπεται νὰ κἀθῇ ἐφ' ὑψηλοτέρας τοῦ Σουλτάνου θέσεως. Ἐκτὸς τοῦ ὀχήματος τοῦτου ὑπάρχει ἀκόμη μία μικρὰ ἀμάξα ἐν τῇ πόλει Μακαζάν, ταῦτα δὲ τὰ ὀχήματα εἶνε καὶ τὰ μόνᾳ ὑπάρχοντά καθ' ὅλην τὴν Αὐτοκρατορίαν. Ὁ Σουλτάνος οὐδ' ὅλως ἀσχολεῖται περὶ τὴν πολιτικὴν. Ἐν Ταγκιέρῃ, ὅπου διαμένουσιν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, ἔχει ὡς ἀντιπρόσωπόν του μαυρὸν τινα ἐξ Ἀνδαλουσίας. Ἀλλὰ τὴν μεγίστην ἐν τῷ κράτει του ἐπιρροὴν ἐκασκοῦσιν ὁ βεζύρης τοῦ Ἐλ-ἔκχ (νομομαθῆς) καὶ ὁ συνάδελφος τοῦτου, υἱὸς τοῦ πρῶτον βεζύρου. Οἱ ἄνδρες οὗτοι εἶνε οἱ πραγματικοὶ ἄρχοντες τοῦ Μαρρόκου καὶ αὐτοὶ ἐπιβλέπουσιν ὅλα τὰ διαβήματα τοῦ ἡγεμόνος τῶν καὶ δὲν τὸν ἀφίνουν νὰ ἔλθῃ εἰς στενὴν συνάφειαν πρὸς τοὺς Εὐρωπαίους.

Ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας Πέτρος ὁ μέγας εἶχεν ἐπανειλημμένως ἐκδηλώσει τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως συνάψῃ ἐμπορικὴν σύμβασιν πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, ἥτις ὅμως ἐδίσταζε νὰ πράξῃ τοῦτο χάριν τῆς Ῥωσσίας, φοβουμένη μὴ βλάψῃ τὴν ἰδίαν βιομηχανίαν. Τέλος ὅμως ἡ βρετανικὴ κυβέρνησις ὑπενέδωκεν εἰς τὴν αἰτήσιν τοῦ Τσάρου καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβεῖαν, ὅπως ἀποπερατωθῶσιν αἱ διαπραγματεύσεις καὶ ὑπογραφῇ ἡ συνθήκη. Ἀφικνέσας οἱ ἄγγλοι ἀπεσταλμένοι εἰς Πετρούπολιν ἠθέλησαν νὰ ἴδωσι τὸν Τσάρον, ἀλλ' οὗτος ἐβράδυνε πολὺ νὰ δώσῃ αὐτοῖς τὴν πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένην ἄδειαν, τέλος δὲ τοῖς ἀνεκοίνωσεν ὅτι εἶνε πρὶνυμος νὰ τοὺς δεχθῇ, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τινος ἐν τῷ λιμένι ἡγκυροβλημένου ἱστιοφόρου. Ὅσον καὶ ἂν ἐφάνη εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους παράδοξος ὁ τύπος τῆς ὑποδοχῆς, οὐδὲν ὁπωσδήποτε εἶχον ν' ἀντίκωσι καὶ κατὰ τὴν ὀρισμένην ὥραν διηυθύνθησαν πρὸς τὸ πλοῖον. Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν ἐκπληξίν των ὅταν, ἐπιβάντες τοῦ πλοίου, ἤκουσαν ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης εὐρίσκετο κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἱστοῦ καὶ τοὺς παρεκάλει ν' ἀναβῶσι καὶ αὐτοὶ ἐκεῖ ἐπάνω διὰ νὰ παρουσιασθῶσι. Τί ἔδει γενέσθαι; Ὁ πανίσχυρος Τσάρος δὲν ἔχωράτευσεν καὶ ἀφ' ἐτέρου δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιστρέψωσιν ἄπρακτοι εἰς τὰ ἴδια ὀφείλον λοιπὸν νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὴν ἰδιουτορίαν τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅστις παρ' ὅλων ἀπῆλθε τυφλὴν ὑπακοήν. Τρέμοντες ἐκ τοῦ φόβου ἤρχισαν οἱ ἀπεσταλμένοι ν' ἀναρριχῶνται τὰς κλίμακας καὶ μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας ἔφθασαν ἐπὶ τέλους εἰς τὸ μέρος, ὅπου ὁ Πέτρος ἐκάθητο μετὰ μεγαλοπρεπείας, ὡσανεὶ εὐρίσκετο ἐπὶ τοῦ θρόνου του. Ἦκουσε τὰ αἰτήματά των, καὶ ἀπήντησεν εἰς τοὺς λόγους διὰ φράσεων λίαν κολακευτικῶν διὰ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὸν βασιλέα της. Δὲν ἠδύνατο ὅμως ν' ἀποκρύψῃ τὴν χαιρεκακίαν

του ἐπὶ τῇ δοκιμασίᾳ, εἰς ἣν τοὺς ὑπέβαλε, διότι ὅτε πάλιν κατήλθον τοῦ δυσθεωρήτου ὕψους εἶπεν εἰς αὐτοὺς ἐκ τῆς θέσεώς του, ὅτι ἠθέλησε νὰ τοὺς τιμωρήσῃ διὰ τὴν βραδύτητα τῆς ἀφίξεώς των. Ἀλλ' ἡ σύμβασις ὑπεγράφη ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Ἀγγλίας καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἐπανέκαμψαν εἰς τὴν πατρίδα των ἔχοντες τοῦλάχιστον τὴν ἱκανοποίησιν ὅτι ἀπεξημῶθησαν ἐπαρκῶς διὰ τὸν φόβον, ὃν ἐδοκίμασαν.

Ὅσον μεγάλοι καὶ ἂν ᾖνε αἱ δωρεαὶ τῶν βαθυπλούτων ὁμογενῶν πρὸς τὸ ἡμέτερον ἔθνος, ἐν πούτοις ἐκπληκτικαὶ δὲν φαίνονται συγκρινόμεναι πρὸς τὰς δωρεάς, ἃς πλούσιοι ἀλλογενεῖς ἀφιερῶσι ζῶντες ἢ μετὰ θάνατον εἰς τὰς πατρίδας των. Πλούσιός τις κάτοικος τοῦ Χικάγου, ὁ Newberry, ἀποθανὼν πρὸ τινων ἔτων ἀφῆκε διὰ κληρονομίας τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας του πρὸς ἱδρυσιν βιβλιοθήκης τοῦ λαοῦ. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀνέρχεται εἰς 400,000 λιρῶν στερλινῶν, ἥτοι εἰς 10,000,000 φράγκων, τοιαύτην δὲ δωρεὰν χάριν τοιούτου σκοποῦ δὲν ἀναφέρεται ὅτι ἕκαμέ τις μέχρι τοῦδε βίων τῶν ἐπὶ γῆς πλουσιῶν.

Ὑπέρογκα καὶ ἀληθῶς μυθώδη εἶνε τὰ κέρδη τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Μονακό, τῆς σειρῆνος ταύτης μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ἔνθα τοσαῦται ὑπάρξεις καθ' ἕκαστον ἔτος τόσον οἰκτρῶς καταστρέφονται. Τὰ ἡμερήσια κέρδη τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν λεσχῶν καὶ τοῦ ἡγεμόνος κλείονται ἐν ἐρμαρίοις καὶ ἀποσύρονται ἀπὸ τῶν δωματίων τῶν ζημιουμένων. Λέγουσιν ὅτι ἐκάστη τράπεζα κερδαίνει καθεκάστην 50,000 φράγκων κατὰ μέσον ὅρον, ὕπερ ὅλοι οἱ 15 τράπεζαι ἀποφέρουσι καθ' ἑκάστην κέρδος 750,000 φράγκων. Τὸ ποσὸν τοῦτο πολλαπλασιαζόμενον ἐπὶ τοῦ 865 δεικνύει τὸ γινόμενον τῶν ἐτησίων εἰσοδημάτων, ἐπειδὴ ἐν Μονακὸ τὰ χαρτοπαικτεῖα ἐργάζονται καθ' ὅλον τὸ ἔτος, αἱ δὲ κυριακαὶ μάλιστα εἶνε αἱ ἐπικερδέστεραι τῶν ἄλλων τῆς ἐβδομάδος ἡμερῶν. Τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἐξηγεῖ τὴν εὐπορίαν καὶ τὸν πλοῦτον τῆς χώρας ταύτης, τὴν ἀσυδοσίαν τῶν κατοίκων, τὸν πλοῦτον τοῦ ἡγεμόνος, τὴν οἰκοδομὴν καθεδρικοῦ ναοῦ καὶ τὴν πρόσκλησιν ἰδίου καθολικοῦ ἐπισκόπου, μέλλοντος νὰ φροντίξῃ καὶ περὶ τῆς ψυχικῆς σωτηρίας τῶν ἐλεεινῶν θυμάτων τοῦ ἐλεεινοτέρου τῶν παιδῶν.

Τὸ ἐν Παρισίοις ἐκδιδόμενον εἰδικὸν περιοδικὸν „Génie civil“ ἐδημοσίευσεν ἀρτίως μακρὸν καὶ ἐμβριθὲς ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον „Οἱ λιθάνθρακες καὶ ἡ κινητοποιήσις τοῦ στρατοῦ“. Ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ ὁ καθηγ. Κουριώ, γράφων τὰς παρατηρήσεις καὶ τὰς ιδέας του περὶ τοῦ λίαν ἐνδιαφέροντος τοῦτου ζητήματος ἐστηρίχθη κυρίως ἐπὶ τῆς πανθωμολογημένης καὶ ἐν Γερμανίᾳ κυρίως ἐπικρατούσης γνώμης, ὅτι οἱ σιδηρόδρομοι ἐν προσεχεῖ πολέμῳ θὰ διαδραματίσωσι σπουδαιότερον πρὸςωπον ἢ κατὰ τὸ ἔτος 1870—71. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον ὁ ἡλεκτρισμὸς δὲν κατορθώσῃ νὰ ἐκδρομίσῃ τὸν ἀτμὸν δὲν εἶνε δυνατόν ἄνευ γαιανθράκων νὰ ὑπάρῃ σιδηροδρομικὴ συγκοινωνία. Ἰπὸ τὴν ἐποψὴν δὲ ταύτην πῶς ἔχουσι τὰ πράγματα ἐν Γαλλίᾳ; Ἐν ᾧ ἡ μισητὴ Γερμανία, ἡ ὑπερήφανος Ἀλβίων καὶ τὸ φιλόπονον Βέλγιον παράγουσιν ἄνθρακας πλείους τῶν ὅσους δαπανῶσι, καθ' ἕκαστον δὲ ἔτος στέλλουσιν ἀντὶ χρήματος εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μεγάλᾳ ποσᾷ ἐκ τῆς πολυτελείας ταύτης ὕλης, τὰ γαλλικὰ ἀνθρακωρυχεῖα κατὰ τὸ 1884 καὶ 1885 ἡδυνήθησαν νὰ ἱκανοποιήσωσι τὰς καθημερινὰς ἀνάγκας τῆς χώρας μόνις κατὰ 62%. Ἡ κατάστασις δὲ αὕτη θὰ δεινωθῇ ἐτι μᾶλλον, ὅταν κατὰ τὴν ἐπιστράτευσιν, προσκαλουμένων τῶν μαχίμων ἀνδρῶν εἰς τὰ ὅπλα, ἐλαττωθῇ κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦλάχιστον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τοῖς ἀνθρακωρυχείοις ἀσχολουμένων ἐργατῶν. Ὡς ἐκ τούτου, ἐν ᾧ τὴν ἡμέτερον ἡ ἐτησίᾳ παραγωγὴ γαιανθράκων ἐν Γαλλίᾳ μόνις δύναται νὰ καλύψῃ τὸ ἥμισυ τῆς ἐτησίας καταναλώσεως, ἐν πολέμῳ δ' ἀποδειχθῇ ὥστε ἀνεπαρκῆς καὶ καθ' ἑκάστην θὰ ἔχωμεν ἀνάγκην γαιανθράκων, εἰσαγομένων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ βεβαιώσῃ ἡμᾶς, ἐρωτᾷ ὁ συγγραφεὺς, ὅτε ἐν καιρῷ πολέμου δὲν θὰ καταδιωχθῇ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ἡ εἰσαγωγὴ γαιανθράκων εἰς Γαλλίαν; Διὰ τοῦτο δὲν εἶνε ὀρθὸν καὶ φρόνιμον νὰ βασιζώμεθα ἐπὶ ταύτης. Ἀλλὰ παρασιωπῇ ἐν τελεί τοῦ ἀρθρου τοῦ ὁ Κουριώ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἡ Γαλλία ἠθελε θέσει εἰς κίνησιν τὰς ἀτμομηχανὰς καὶ τὰ πλοῖά της, ἐν ᾗ περιπτώσει ἠθελε διακοπῇ ἡ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγωγὴ.